

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

VEJBY-TIBIRKE ÅRBOG

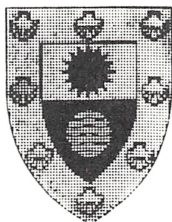
1975-76

UDGIVET AF
VEJBY-TIBIRKE SELSKABET
1975

VEJBY-TIBIRKE ÅRBOG

1975-76

UDGIVET AF
VEJBY-TIBIRKE SELSKABET
1975

VEJBY-TIBIRKE SELSKABET

Publikationsudvalget:

Chr. Bek

Jan Valmin

Else Kjær

Oplag: 1000 eksemplarer
Frederiksborg Amts Avis Bogtrykkeri - 1975

INDHOLD

Omkring en gammel kro.....	5
Tisvildesangen	52
Genveje, Bagveje og Krogveje	53
Vejby-Tibirke Selskabets ændrede vedtægter.....	62
Selskabets bestyrelse pr. 1. juni 1975	66

OMKRING
EN GAMMEL KRO

RIM OG PROSA

SAMLET AF MAGISTER BIBENDI

TRYKT SOM MANUSKRIFT
MCMXXXIX

DER var en Tid for en Del Aar siden, da vore gode, gammeldags Kroer fik fine Fornemmelser. Skænkestuerne blev døbt om til Restaurationer, og Kroerne blev til Hoteller. Ja, laa de bare i nogenlunde Nærhed af en fugtig Plet, blev det straks til et Badehotel. Man kan endnu mange Steder se Sporene, naar man kører forbi Landevejsskilte, der viser ned til de gamle Steder.

Nu er Hotellet igen forsvundet, og Kroen er atter kommet til Hæder og Værdighed.

Det er ikke uinteressant at iagttage, hvordan to Modsætninger søger hinanden — akkurat som den positive og negative Elektricitet i et dundrende Tordenvejr. Med Hensyn til Kroerne bliver det ogsaa til store Skrald, naar *gammeldags Romantik* og *moderne Teknik* mødes.

Det er Bilernes Tidsalder, der har skabt en Kro-Renæssance her hjemme. Hvad der før laa i uopnaelig Afstand for mindre, dødelige, kan nu naaes paa et Par Timer; man kan starte Søndag Morgen og ved Frokosttid være lige i Hjertet af skønne og uberørte Natursteder.

Den ene Egn efter den anden bliver »opdaget« og erobret. Desværre ikke altid til lige stor Glæde for de virkelige Naturvenner, der, som i gamle Dage, foretrækker Apostelens Heste og rejser til Fods. Heldigvis for Fugle- og Dyrelivet og for Naturfreden er det

strengt forbudt at suse med Bil ind i Skovensomheden.

Det maa desværre siges, at vor Tids hæsblæsende Travlhed sætter sine grelle Spor. Det er ikke Anemoner altsammen, der pryder Skovbunden, hvor der har været Frokost i den frie Natur.

Mange Bymennesker er jo ikke paa Højde med Naturen. De tænker ikke over, at der kommer andre, naar de selv er kørt.

»*Après nous le deluge!*« Og derfor vælter de en Syndflod af Papir, tømte Flasker, Konservesdaaser og det, der er værre, ud over Græsset.

Man tør formode, at disse Folk ikke selv endnu har den virkelige Trang til Romantikken. Og den blomstrer ellers frodigt i vort Aarhundrede, netop fordi den moderne Storstad Dagen igennem kun kender Larm og Travlhed. Mennesker bliver smaa Hjul i en mægtig Maskine, der hele Ugen snurrer rundt paa Stedet og maler alle med.

Men saa kommer Hviledagen, og den kommer man i Hu og holder den halvhellig. Man vil langt bort, hvor man kan finde Ro og Idyl.

Den romantiske Hunger er saa stærk, at man med Glæde tager til Takke med Surrogater. Derfor kan det forklares, at Etablissementer med pastoral Kolorit eller med eksotisk Duft skyder frem som Paddehatte.

Man finder det samme mere ægte ude paa Landet i adskillige af vore Landevejskroer. Der hviler endnu en egen Stemning over mange af disse Steder. I gammel Tid laa de som Lyspunkter paa de store Alfarveje. Man rejste kun besværligt, og man maatte puste ud.

Mangen gammel Kro har bevaret det folkelige og jævne Skær, og derfor kan man glæde sig ved en ny Blomstringstid. Det er ikke alene om Sommeren, at

Folk søger bort fra Byen. Nej, hele Aaret rundt flygter man fra Stenørkenen.

Sommeren er ikke længer den eneste, saliggørende Ferietid. Utallige Mennesker har forstaaet, hvad Efteraaret med de stærke Farver og den klare Luft med den frie Udsigt kan skænke. Og selv om Vinteren ofte byder paa Regn og Slud i Stedet for Sne, har den sine Fordele.

Efteraars- og Vinterferie er sikkert nok saa dumlende for det trætte Sind som Sommeren, hvor der er overfyldt alle Steder.

Men mærkeligt nok nærer man stadig herhjemme en næsten overtroisk Rædsel for Regn.

Altfor ofte lyder høje Klageraab fra Folk, der har mødt Regnvejr i Ferien.

Hele den dejlige, haardt tiltrængte Hvile er ødelagt! Der er jo ikke noget ved at kukkelure i en Sommerpensions Dagligstue eller paa et Hotelværelse. Man maa hellere blive hjemme.

Det er indrømmet, at Regnvejr i Byen ikke er lysteligt. Men der kan man jo more sig under Tag.

Ganske anderledes er det paa Landet. De Folk, der klager over Regn i Ferien, snakker om Sager, de ikke har Begreb om.

Hvorfor hersker der saadan Rædsel for Regn? Man er jo fra Barnsben vænnet til den Kendsgerning, at Danmark har et fugtigt Klima, og at alt for mange Sommerdage har Regnvejr.

Derfor skal man blot paa Forhaand udruste sig til at trodse det troløse Vejr. Køb een Gang for alle et Par Gummistøvler — dem faar man desuden god Brug for om Vinteren, naar der er Sjap paa Gaderne. — I Ferien tillader dette Fodtøj, der saa let tages af, naar

man kommer hjem, — lange Ture i øsende Regn. Eller man kan komme rundt over Moser og Enge og langs Søernes Bredder, hvor man selv i straalende Solskin maa holde sig væk.

Køb dernæst en let Regnfrakke, der er saa lang, at den naar neden for Støvleskafternes Rand, saa der ikke siver Vand ned i Støvlerne. Og anskaf saa en Sydvest eller en Gummihætte. Hele denne Mundering er ikke dyr, og den holder ud i mange Aar.

Man er derved udrustet til at trodse de vaade Magter; men derfor kan man alligevel pakke det fine Sommertøj i Kufferten. Og saa kan man rejse ud, selv om Himmel og Hav staar i eet.

Adskillige har allerede prøvet det, og de modige Pionerer har opdaget, at Danmarks Natur har Sider, man aldrig drømte om. *Danmark i Solskin* har altid været Feriens Løsning. *Danmark i Regn* rummer lige saa mange uanede Skønheder.

Staa paa en Bakketop og se et Uvejr drage frem over Mark og Skov eller over Hav og Sø. Se Lynene blinke og hør Tordenens Bulder, der kommer nærmere. Lyt til det sagte, fine Spil som af utallige, smaa Sølvklokker, naar Regndraaberne fjærnt borte klinger mod Vandets Flade! Lidt efter lidt vokser det til et Brus som fra uhyre Orgler, medens Bygen jager frem og kvæger den tørstende Jord.

Og endnu medens Regndraaberne perler som funkende Ædelstene paa Blade og Græs, saa gaa Tur og se, hvor friskt og ungt alt lever. Nyd den friske, rensende Luft i fulde Drag, og man vil opdage, at man selv lever paany.

Prøv en Tur gennem Skov og Hegn i silende Dagsregn. Hør Regnens sagte Hvisken mod Blade og Kviste.

Kig ud over skovklædte Bakker, der fortoner sig i blaalig Dis, saa det skønne Landskab ligner en fin Pastel. Man vil standse og henfalde i dyb Beundring og sanser, *hvor Danmark er skønt i Regnvejr.*

Luften er saa ren og frisk i Regn. Har man først oplevet alt det herlige, man før aldrig har anet, vil man aldrig senere frygte en Ferie i Regn.

Man har besejret en ældgammel og frygtelig Fjende, som kun kunde buldre, men ikke bide! Og man vender hjem, styrket — glad og sund. Maaske nok saa rask og arbejdsoplagt, som man gør det efter en Ferie med lutter tørre, men alt for hede Dage.

Tag Ferie langt ud paa Efteraaret, og man vil lære Skoven og Naturen at kende i dens storslaaede Farvepragt. Pris Danmark og den danske Natur, naar Regnen risler. Paa med Regnfrakken og Støvlerne og Sydvesten, og ikke en eneste Ferie dag vil for Fremtiden blive spildt.

I nogle af de gamle Kroer er der i de senere Aar skabt Kolonier af Digttere, Forfattere og Malere, der her har kunnet finde en frodig Baggrund for Inspirationen. De har sat deres Præg paa Stedet.

Blandt flere Eksempler paa en saadan »Kunstnerkro« skal der fortælles om et enkelt Sted, der i senere Aar har faaet Ry viden om.

Rundt om paa Væggene i den gamle »Slyngelstue« kan man se Billeder og muntre Vers, nogle endogsaa af meget kendte Navne. Selv om det ikke tør nægtes, at Bølgerne undertiden kan komme til at gaa lidt højt, saa var der altid noget djærvt over det hele. Et Blad, der gav en Skildring af Stedet, skrev meget træffende, at Stamgæsterne ved det store Bord burde have haft lange Ridestøvler, Staalhue og forhugget Læderkøllert,

saa havde man haft et udmærket Billede af Landsknægte.

Naar Skænkestuen stadig kaldes Slyngelstuen, saa knyttes der ikke noget nedsættende til denne Betegnelse. I ældre Tider betød Slyngel en jævn Mand slet og ret. Derfor var det heller ikke sagt i nogen haanende Betydning, naar man i vore Dage paa danske Herreborge — de, der endnu er igen — taler om Slyngelgilder, saa snart der er borgerlige eller Bønder med til et Selskab.

I mange, gamle Kroer havde man lige frem en Herre- og en Slyngelstue.

Paa Væggen over Stambordet ser man forevigt tre Personer. Motivet er hentet fra Velasques »Bacchus blandt Drankerne«, men i de tre Personer vil man genkende Værten og en nu afdød Landskabsmaler og en stadig spillevende Skribent.

Paa Billedet staar der:

In vino veritas.
Vi Sandhed søger
i Livets fyldte Glas
og ej i tørre Bøger.

Overværer man et muntert Lag, saa faar man sikkert ogsaa Indtrykket af, at dette Rim ikke er grebet saa ganske ud af Luften!

Paa Bjælken over Skænken blev der ofte skrevet smaa diplomatiske Meddelelser fra Værten til Stamgæsterne eller omvendt. En Dag, da der var absolut Ebbe i Gæsternes Kasse, skulde Værten til Byen. Inden han drog ef Sted, skrev han med Kridt paa Bjælken: »I Dag kontant«.

Han rejste roligt sin Vej uden at ane, at Landposten en Time efter indfandt sig med Forstærkning til en af

Knægtene. Saa gik det lysteligt til hele Dagen. Om Aftenen kom Værten hjem og hørte straks den vilde Jubel. Bordet var tæt besat; men da han spurgte, hvad det skulde betyde, efter det, han havde skrevet over Skænken, pegede en af de oprømte Gæster paa Bjælken. Og Værten saa en lille Ændring; nu stod der nemlig: »*I Dag konstant*«! Og det passede paa en Prik.

Samme Bjælke maatte bære meget. En Lørdag Aften kom der en Agent og anbefalede en Ventilator, der var saa raffineret indrettet, at man kunde paafylde Parfumer, saa Lokalet fik en liflig Duft. Han solgte ogsaa forskellige Essenser.

Man kunde blandt andet faa en lille Flaske med Granduft. Og i Pjecen, som han efterlod, stod der som forfriskende Overskrift: »*Bjærgluft i Stuen*«. Værten syntes, at det vilde pynte over Skænken, derfor klippede han Overskriften ud og klistrede den op.

Om Søndagen vakte det stormende Jubel, at man med Kridt havde skrevet ovenover: »*Dagens Ret: Gule Ærter*«! Naa, Schwamm darüber.

Værten var ganske vist meget large med Kredit, men alligevel havde han et Rim paa Væggen, der ikke opmuntrede til at spænde Buen for højt:

KREDIT

Krediten ind i Kroen kom
og smak sig ned paa Bænken,
han fyldte frækt sin fede Vom
og drak sig fuld ved Skænken.

Han førte sig som Førstepræst
i Yppighedens Tempel
og lærte hver en tørstig Gæst
at følge sit Eksempel.

Man aad og drak af Hjærtens Lyst
 og sang og skreg som gale,
 til Regning kom; hvor blev der tyst!
 Hvem skulde vel betale?

Paa Porten blev de alle smidt,
 fik Klø i Tilgift stukket.
 Og siden den Dag for Kredit
 er Kroen altid lukket.

Det var dog ikke altid, at det hjalp paa de haard-
 huede Gæster. Og en Aften blev der sagt afgørende
 Stop. Værten henviste til, hvad der stod paa Væggen.
 Men en ældre Maler, der led af en stærk Tørst, fik
 overtalt Værtens unge Datter til at udleveré en Flaske
 Portvin, der straks konsumeredes ved Stambordet.

»Nej, nu skal I have Tak! Hvad staar der paa Væg-
 gen?« spurgte Værten.

»Du kan jo selv se efter,« svarede Maleren, og da
 Værten skulde kigge, saa han et Stykke Pap med føl-
 gende:

Naar Værten bliver ond og raa,
 Kredit vi ikke mer kan faa.
 Saa henter vi hans Datter,
 Krediten lever atter!

Det var der ikke noget at sige til. Men selv om der
 baade den Aften og mange andre blev lidt livligt, saa
 var Gæsterne advaret. Ved Siden af Rimene om Kredit
 stod der et andet, som burde virke afsvalende paa den,
 der ikke gerne sagde Stop.

ET SAGN

Sagnet siger: Druens Saft
 fik sin mageløse Kraft,
 da den kræved' Offerblod,

medens den i Spire stod,
 først af Fugle, saa af Løver,
 Æsler den til Slut behøver.

Naar jeg Sagnet her har bragt,
 siger jeg: tag jer i Agt,
 sig i Tide altid stop,
 slaa i Flaskehalsen Prop,
 ellers — mine kære Venner —
 hør blot her, hvordan det ender.

Først som muntre Fugle smaa,
 vil I Sangens Gave faa,
 dernæst ved det næste Glas
 brøler I med Løvers Bas.
 Og vil Armen mer' I krumme,
 ender I som Æsler dumme.

Ude i Kroens store Have kan man ogsaa spore de lystige Stamgæster. For Enden af Bygningen staar et Ferskentræ, der i varme Sommere bugnede af gyldne Frugter. En lille Klike unge Damer, der ferierede paa Kroen, kunde ikke modstaa Fristelsen, de huggede rent ud sagt som Ravne. Men en skønne Morgen prangede der et lille Vers paa Væggen ved Siden af Træet.

Den, der stjæler disse Fersken
 og paa fersken Gerning tages,
 Hun bekommer Tæv og Tærsken,
 saa hun mægtig maa beklages.

Samme Formiddag greb Værten et Par af de Herrer i at svælge i den forbudne Frugt; men de henviste leende til, at Verset var godkendt, og der stod udtrykkelig, at det var en »hun« og ikke ham, det kun gik ud over. Der var intet solidarisk som i sin Tid ved det be-

rømte Æbletræ, der i Tidernes Morgen blev saa skæbnesvangert for hele Menneskeheden!

Ved en anden Lejlighed var det Stamgæsterne, som maatte holde for. Paa Væggen ved Dansepaviljonen fandtes den Gang et morsomt Billede i Legemstørrelse af en ualmindelig styg, menneskelignende Orang-Utan, som en kendt Dyretegner en Gang havde følt sig inspireret til at male.

I Slyngelestuen var der animeret Gilde. En meget berømt Digter aflagde Besøg, og Stemningen var larmende. Haven var fyldt af Gæster, og de fik sig en sund Latter, da de Herrer Skribenter kom ud.

Paa Billedet af Aben var der nemlig anbragt et Skilt med følgende Indskrift:

Typisk yngre Forfatter.
Lige indfanget i Spritcentralen.
Endnu vild efter Spiritus.

Det kunde ikke undgaas, at de ofte noget rebelske Stamgæster spillede Værten forskellige Puds. Nogle af disse er ikke ganske ufor nøjelige.

Det skete for nogle Aar tilbage ud paa Efteraaret, at man plejede at slagte Ænder om Lørdagen. En særlig lækker And blev gerne lagt til Side. Og kom der saa et lille Selskab, foreslog Tjeneren, at Gæsterne skulde gaa sig en Tur i Omegnen og nyde Skønheden og faa rigtig Appetit. Saa vilde der staa en friskstegt And et Par Timer senere paa et veldækket Bord, og man kunde selv skære for.

Men en Søndag fik man ikke Anden afsat, Mandag Morgen blev den puttet i Ovnen, og de to Stamgæster, der boede paa Kroen, gned sig i Hænderne. Nu stod den paa Andesteg Klokken 12 til Middagen.

Men netop som man skulde til Bords, kom der en lille Luksusbil med et ungt Par. De var paa Bryllupsrejse Landet rundt og havde faaet den friske Idé at søge ind, hvor de tilfældigt fik Lyst paa Turen.

»Nu ryger Anden,« mente Forfatteren.

»Ja, i Halsen paa os,« svarede Maleren. »Det skal jeg nok ordne.« Og højt sagde han: »Hvad mon der blev gjort ved den selvdøde And, som laa i Morges ude i Hønsegaarden. Fik Svinene den?«

»Nej,« svarede hans Ven, der straks var med. »Den plukkede de ude i Køkkenet, og jeg saa den blive sat i Ovnen!«

Et Øjeblik efter kom Tjeneren og anbefalede — i Overensstemmelse med Sandheden — den gode And. Men hans Overtalelsesevner glippede fuldkomment. Parret forlangte Flæskesteg. Saa kom Værten ind ved Stambordet. Han saa forbavset paa den stegte And, som de to Skurke var ved at skære for. »Jeg kan ikke begribe, at de to Gæster derhenne ikke vilde have den,« sagde han. Saa kom Forklaringen saa højt, at det unge Par kunde høre det.

»Næh,« udbrod den unge Frue, »og jeg, som *elsker* Andesteg.« Og hendes Mand fik sig en hjertelig Latter.

Et andet Puds, som blev spillet, foregik lige før Pinse for nogle Aar tilbage. Ude i Haven havde Værten to Aber, en tam Ilder og et Par andre Dyr i store Bure.

Det var Lørdag Eftermiddag, og hele Kroen var optaget af Pinsegæster, som skulde bo der. Et Par Stamgæster vejrede en ypperlig Lejlighed til at faa sig en ekstra Flaske Vin.

De forklarede Værten, hvilken Ballade han kunde

risikere, hvis Gæsterne, som skulde komme, fik Lyst til at klappe Dyrene og blev bidt. »Du maa have nogle Skilte op med »Advarsel, Dyrene bider«,« sagde man, »og du kan faa saa mange, du vil, for en Flaske Vin!«

Værten var en forsynlig Mand. Han bestilte straks en halv Snes saadanne Skilte, og Kunstmaleren gik i Gang med at male dem. Saa kom de første Gæster med Rutebilen, og Værten fik andet at tænke paa. »Skiltene?« spurgte han lige.

»Vær bare rolig, de er paa Plads,« lød Svaret.

Kort efter kom nogle leende Gæster ned. »Det er den ærligste Landevejskro, jeg har boet i,« sagde en ung Dame fornøjet. »Vi gik rundt og kiggede paa Værelserne, og hver Gang vi løftede en Dyne op for at se paa Sengene, laa der et Skilt med: »*Advarsel, Dyrene bider!*« Skiltene blev flyttet i en Fart til deres rette Plads; men Vinen var jo forlængst drukket — og egentlig ogsaa fortjent!

En meget munter Streg udførtes en Aften, da der var Sankt Hansfest med kunstnerisk Underholdning. Lidt ud paa Aftenen, da Orkestret i Salen havde Pause, bad Værten en af sine Stamgæster om at læse op. Han vilde gerne have reciteret nogle Vers, som i sin Tid var blevet skrevet til ham af en Gæst, der havde tilbragt en fornøjelig Ferie.

Versene handlede om den gamle Kro ved Alfarsej og er gengivet i Slutningen af denne Skildring.

Den arme Mand anede ikke, hvad han indlod sig paa. Vedkommende Stamgæst, der iøvrigt altid var villig til at læse op, havde ventet, at han vilde blive opfordret til det samme Aften, og han havde derfor truffet sine Forberedelser. Han havde begaaet en *Ballade*, som Værten ikke kendte noget til.

Der blev Tavshed i Salen, og saa hørte Værten til sin Forfærdelse følgende Recitation, der jo ikke giver netop det Billede, han havde ventet af sin hyggelige og fredelige Kro!

DEN MØRKE MIDDELALDER

Havet tordner, Stormen brøler,
tager haardt i Hegnet fat.
Frem ad plumret Vej sig søler
Rytteren i dunkle Nat.

Hæst og hult det dystert tuder
i en lille, ensom Kro.
Svagt det lyser bag dens Ruder,
Vinden slaar i Taget Klo.

Kroens Staldkarl, Peter Søren,
griber en af tvende Fakler,
da han ser, igennem Døren
ind i Stuen Gæsten vakler.

Hesten man i Stalden sætter.
Værten bukker nok saa glad,
saltet Flæsk og ramme Retter
bringes paa det store Fad.

Værten flytter Gæstens Taske,
Klang den gi'r af Guld og Sølv.
Og han henter straks en Flaske
Brændevin og dertil Øl.

Gæsten sig ved Bordet bænker,
drikker mer', end det er sundt.
Og imens han spiser, tænker
han nok allermindst paa ondt.

Ej til mere snart han trænger,
han kun ønsker Ro og Fred.
Sløvt han over Bordet hænger,
tungt hans Hoved synker ned.

»Peter Søren,« Værten siger,
 »Op i Seng, dit gamle Liv!«
 Selv han sig mod Gæsten sniger.
 Trukket er den blanke Kniv.

Rytteren fra Bænken dratter.
 Ak, hans Sjæl er faret væk.
 Mord er nu begaaet atter,
 Kroen rummer Gru og Skræk.

Værten puster tungt og snøfter.
 Liget bærer han fra Bænk.
 Og den tunge Lem han løfter
 bag den skumle, sorte Skænk.

Til den kolde Morderkule
 falder Lemmen med et Brag.
 Ude tuder hæst en Ugle.
 Om en Time er det Dag.

Værten sig en Genstand kniber.
 af en Flaske, fyldt og stor.
 Mens den skarpe Kniv han sliber
 rede til det næste Mord.

Digtet blev venligt modtaget med larmende Bifald. Men Værten bebrejdede bagefter sin gode Ven, hvad han havde gjort. »Hvad maa Folk ikke tro om mig,« udbrød han.

»Kom med ind, saa skal du faa Oprensning,« sagde Recitatoren og greb Værten ved Haanden og førte ham ind i Salen. »Her er Værten,« raabte han, »lyser ikke hans Ansigt af . . .« Værten smilte velvilligt, men Smilet stivnede, da han hørte Fortsættelsen » . . . Mordlyst og Skummelhed?«

»Det passer ikke!« raabte Værten forbløffet.

»Det gør det vel nok!« raabte den anden. »Jeg har

Beviser; her er Morderkniven!« Og frem af Inderlommen halede han en lang Køkkenkniv frem og huggede den ind i Dørstolpen, hvor den sad og dirrede dæmonisk. Den var i Forvejen smurt godt til med Mønjemaling.

Værten købte senere Eneretten til Balladen, og den er ikke senere blevet læst op.

Det var dog ikke alene ham selv, der maatte holde for. Forskellige af Kroens andre levende Væsener gik ikke Ram forbi. Servitricen fik en lille Improvisation en Aften:

SERVITRICEN

Hele Dagen skal du traske
rundt og være alt tilpas.
Er du ledig, skal du vaske
alle Kroens brugte Glas.
Knap du selv faar Tid at spise,
lille, trætte Servitrice.

Hver en drukken, fræk Beruser,
oplagt til at lave Sjøv,
tror, at han er Hjerteknuser,
naar sig selv han giver Lov
til at sige Skat og Sidse
til den pæne Servitrice.

Dybt i dine klare Øjne
læser dine Tanker jeg.
Du skal stadig stikke Løgne,
sige Hr. til fulde Kvaj.
Venlig kun du maa dig vise.
Smil til alle, Servitrice.

Sprut gaar ind, Forstanden ud.
Hvis for mange Glas man ta'r,
bli'r til sidst man som en Stud;

da du din Revanche har.
 Punge ud skal fulde Grise
 til den sobre Servitrice.

Og Stuepigen, der sommetider tog ud paa Bal og kom sent hjem, havde man særlig Kig paa. En Aften, da der var Panchesold, blev der improviseret, og hun fik sin Part:

STUEPIGEN

Klokken fem
 kom hun hjem
 fra en Dans
 med lidt Tjans;
 noget sjasket,
 let forjasket
 listede hun ind ad Laagen.

Uret ringer,
 brat det bringer
 Bud om Slid
 uden Flid.
 Fred forbi,
 Hoveri —
 burde laves om af Loven!

Ind i Stuen,
 The til Fruen,
 Søvn i Gluggen
 og lidt muggen.
 Arbejde er
 kun Besvær.
 Først til Aften bli'r hun vaagen.

Hun tog det med Anstand, men der var jo heller ikke andet at gøre.

Ved samme Lejlighed fremkom der et Par makabre Sager. En ikke ukendt Pressemand satte sig selv en Gravskrift, der lød som følger:

Her hviler i Fred under Mulde
 en elskelig, død Journalist,
 Hans Skæbne blev, som den skulde,
 han døde af Druk til sidst,
 Han kunde sin Lyst ikke styre,
 og derfor sprak hanses Nyre.
 Men lad blot ej Taarerne trille,
 han slap for at faa sig en Dille.
 Med Snips og med Snaps og med Snude.
 Et Livsæventyr er ude.

Heldigvis er der endnu ikke blevet Brug for dette
 Epithafium.

Heller ikke er det endnu sket, hvad der blev for-
 talt i andre Vers, der kom frem ved samme Lejlighed.

DEN STILLE KRO

Der var en Gang en gammel Kro,
 som laa ved Landevejen.
 Her kendte man kun stille Ro,
 der kunde man saa dejligt bo
 og rigtig hvile ud i Fred,
 fra Sol gik op, til Sol gik ned.

Saa skete det, at Fanden gik
 en Tur til denne Egn.
 Paa Kroen faldt hans onde Blik,
 og da i Stuen ind han gik,
 han fandt, at her var alt for rart;
 det maatte ændres i en Fart.

Se, Fanden kendte en Skribent,
 og ham han gav et Tegn.
 »Du op til Kroen bliver sendt,
 saa er straks alt det pæne endt,«
 sa'e Fanden med et svovlet Smil
 og kørte ham derop i Bil.

Forfatteren til Kroen kom
 en Nat i Rusk og Regn.
 Sagkyndig straks han saa sig om
 og købte fluks en Flaske Rom;
 saa Værten han forførte
 og rædsomt til ham kørte.

Han Kriminalromaner skrev,
 hvori med Skud det regner.
 En rigtig Bule Kroen blev,
 hvor rundt med Møblerne man hev.
 Karaffelmord man lærte straks
 og mer' af samme Slags.

Han stiftede en Gangsterklub
 i Drukkenskabens Tegn.
 I Kroen kom der rigtig Skub,
 der hørtes stadig Proppers Svup.
 Man fik en voldsom Appetit
 paa Øl og Sjus og Akvavit.

Men da Forfatteren var rejst
 igen i Rusk og Regn,
 da blev paa halv Stang Flaget hejst;
 ved Midnat kom den onde Gejst;
 med hæse Hyl sin sorte Klo
 han hamred' i den gamle Kro.

Moralen skal I faa til Slut:
 Smid ud enhver Forfatter.
 Thi kommer der en fuld Kanut,
 forføres Egnens Folk til Sprut,
 og bli'r som de Skribenter,
 hvem Fanden ofte henter.

Det kunde ikke undgaas, at den gamle Kro ogsaa
 havde sine mindre ansete Gæster. Særlig er der en
 bestemt Type, der aldrig er velset i Lauget. Det er
 Manden, der har glemt Nøglen til Portemonnaien. Der

findes Folk, der gerne slaar sig løs; men som ikke kan lide at betale.

Hos enkelte bliver denne Vane kronisk. Man havde derfor Kig paa Typen, der fik sig følgende Salut, der en Dag blev lagt paa Bordet foran ham, da han havde »nasset« for kraftigt.

NASSEKA'LEN

Som Edderkoppen i sit Spind
jeg sidder lumsk og lurer
paa pæne Folk, der kommer ind
og ude er at ture.

Ved Bordet trygt de sætter sig,
med Glassene de skaaler;
dog snart er de paa Syndens Vej,
saa skriger de og skraaler.

De fulde bliver pø om pø
ved Druk i lange Baner,
indtil paa Spruttens vilde Sø
de svømmer rundt som Svaner.

Om Genstande de rafler flot,
nu ruller Lykkens Terning!
Det gør mit onde Hjerter godt,
saa skrider jeg til Gerning.

For dem jeg logrer som en gal
med ydmyg Hundehale.
Lad dem kun vræle Nasseka'l,
min Sprut de skal betale.

Det var ogsaa ved et Panchesold, at der kom en — heldigvis meget overdreven — Selvbiografi frem. Som bekendt har Kunstens Udøvere ikke ligefrem Skyhed mod at snakke lidt om sig selv, naar der er Lejlighed til det.

Efter et Sold, hvor Bølgerne var gaaet usædvanlig op over Strandkanten, følte en af Deltagerne sig grebet af Ruelse, og han forlystede de andre med følgende, noget sørgmuntre Skildring, som han dog bagefter ikke vilde erkende, var saa træffende, som han i sin melankolske Stemning den foregaaende Aften havde paa-staaet. Man maa vel heller ikke haabe det:

MIN RØDE TUD

Jeg ved, min grimme Tud er rød;
det har den været længe.
Blaa-violet er Kindens Lød,
og svampet er mit hele Kød;
se, det har kostet Penge.

Naar drukket er det første Glas,
saa ved jeg, at det ender
med, at jeg bliver godt tilpas.
Jeg drikker videre paa Nas
med lastefulde Venner.

Der var en Gang, da jeg var fin
og havde mange Penge.
Nu er jeg kun et drukket Svin,
og Resterne af Sjælen min
konstant til Sprit vil trænge.

Naar jeg en rigtig Kæfert har,
jeg stadig mere kræver.
Lad andre raabe: »Drukne Nar«,
For mig er Himlen blaa og klar,
og jeg til den mig hæver.

Saa tager jeg endnu en Taar
og mig i Luften svinger.
Jeg tror, at Stjernerne jeg naar,
imens jeg under Bordet gaar,
og Værten bort mig bringer.

Til Slut jeg drikker mig ihjel,
 det sidste Glas jeg svælger.
 Da er det no'et, der si'er sig selv:
 for end en Snaps min sølle Sjæl
 til Satanas jeg sælger.

Men de gamle Ord om, at Sandheden finder man i Vinen, fortolkes ogsaa med et andet klassisk Ord-sprog: *Fecundi calices qvem non fecere disertum*. Det kan træffende gengives med, at naar Bægeret er fuldt, løber Tungen over.

Man er tilbøjelig til at røbe Hemmeligheder, naar man har faaet for meget af de stærke Varer. En meget produktiv Kriminalforfatter gav en Aften Hemmeligheden fra sig om, hvordan man skriver en Kriminalroman.

Da Vedkommende ikke selv nogensinde har deltaget i Konkurrencer — det skulde da lige være ved et Bæger — kan det ikke være Udslag af Brødnid.

Recepten lyder saalunde:

RECEPT

Kærlighed og Suk og Kælen,
 hundred Gram af Menneskesjælen,
 To Pund Sorg og eet Pund Smerter,
 femten Pund af knuste Hjerter,
 Otte Gram af ædle Kvinder.
 (Dem man nemlig sparsomt finder!)
 Mandsmod, Ædelhed og Kraft
 presses til en flygtig Saft.

Tømmermænd og dumme Unger,
 en Gang skarpe Kvindetunger.
 Bulder, Knas og Spænd og Brand
 let med Løjsovs blander man.
 Mord og Skud og Gangsterbisser
 samt en Panser og en Strisser.

Saa en Galge med en Strikke,
 nogle melankolske Blikke.
 Whisky i en vældig Slurk
 og en vaskeægte Skurk.
 Knippel og en Haandjærnslænke
 samt en Kvinde, der kan tænke.
 (Hende ta'r man med, fordi
 Bogen jo er Fantasi.)

Dernæst er Par frække Bræk,
 Guld og Sedler i en Sæk.
 Et Dusin brutale Næver,
 Spark i Hm.! og Øretæver.

Voldtægt i en Luksusbil,
 mens den kører hundred Mil
 eller mere i en Time
 fulgt paa Vejen af en Stime
 knippelsvingende Betjente,
 som den aldrig kan indhente.
 Bland deri med Flittighed
 brugt og gammel Vittighed.

Alle disse rare Sager
 først i Ovnene let man bager.
 Dertil et Maskingevær,
 kogt i dystert Maaneskær,
 skal man med det andet blande.

Saa lidt Bølgebrus fra Strande.
 Sidst et Stænk af Himlens Blaa
 drysses sagte ovenpaa.

Med en Morderøkse tværes
 hele Massen ud og skæres
 til i passende Kapitler
 af to Doktorer i Kitler
 — med et Hjerte haardt som Skærver —
 fra en fæl Klinik for Nerver.

Da er Bogen fiks og færdig
og en Konkurrence værdig.

Man tør maaske haabe, at unge, endnu skjulte Talenter benytter sig af Lejligheden. Anvisningen er gratis, og der er ingen Copyright.

Det var dog ikke alene de sluttede Bohèmeselskaber, der havde Eneretten paa Rimerier. Ved et Jagtgilde, hvor der var adskillige lokale Nimrødder, der havde Ry for pinlig Sandfærdighed — ogsaa naar det gjaldt Jagtoplevelser — dukkede der en lille Vise op, som var lige saa sanddru som Jægersmændene.

Man vil straks se det, naar man læser den:

JAGTEVENTYR.

En Jæger gik at jage
med Bøssen i den grønne Skov.
Til ædelt Vildt at tage
han havde faaet Lov.

Han vilde Elgko skyde,
men denne Jagt var alt for drøj.
Ej mer han skulde nyde,
han fik kun Lamperøg.

Han fik, hvad han behøver,
for da han kom til Vinderød,
af Tigere og Løver
i Massevis han skød.

Ved Kassepose skød han
af Elefanter tre Dusin.
Paa Arresøen flød han
og dræbte en Pingvin.

Bag Arrenakkes Bakke,
hvor der er altid Ro og Fred,

han skød en dejlig Pakke;
men det kom ingen ved.

Til Slut man saa ham tørne
en Tur ind til den gamle Kro.
Her vrimled' det med Bjørne,
som slog i ham sin Klo.

Da hjem han kom fra Kroen,
slog baade Ben og Tunge Klik,
og vældigt paa Popoen
af Kællingen han fik.

Hvis ikke paa den tror I,
saa husk, at den, der dette skrev,
er Digter, og han bor i
det kendte Overdrev.

Og senere ved et Rejsegilde, da den gamle, forfaldne Rejsestald, der jo er overflødig i vore Tider, hvor man ikke rejser pr. Hakkelsemotor, blev bygget om til en Jagthal, maatte den lokale Visedigter ogsaa klemme Musen, saa der kom følgende Resultat ud af det:

REJSEGILDE.

Man kan rejse, som bekendt, paa mange Maader:
Rejse Kegler og rejse Monet;
Naar man dejser med et Knald,
man sig ogsaa rejse skal,
og nu er vi i en rigtig Rejse-Stald.

Værten er berømt som rigtig Rejse-Kejser.
Hundred Huse han vistnok har rejst.
Og hans sidste ny Idé
skal vi her i Aften se,
indbudt, tror jeg, til en Kop uskyldig Te!

Man skal ikke drikke saadan, at man dejser,
for saa ender det med, man bli'r fuld.

Hvis for mange Glas man faar,
 blindt i Bundgarn ind man gaar.
 Hvad for os er ikke sket i mange Aar.

Her paa Kroen findes hele tvende Pejse;
 men den sidste er ej noget Nyt.
 Her, hvor nu den nye Hal
 ligger, siger man, der skal
 have staa't en rigtig Rejse-Pejse-Stald.

I den gamle Kro ved Midnatstid det spøger,
 skumle Skikkelser dunkelt man ser.
 Her i Rejsestaldens Hus,
 Broder Rus og Broder Dus
 ses med Nøglen og det store, fyldte Krus.

Nu til Slut jeg foreslaar, vi splejser
 til en Omgang, før vi skal gaa hjem.
 Naar paa Sprutten vi gør Kaal
 med Begejstring, Skrig og Skraal,
 vil jeg drikke paa, vi naar et rigtigt Maal.

Til Kroen er der knyttet et dunkelt Sagn om et Par Munke, der i svundne Dage søgte ned til Kroen — om end, som det vil fremgaa af følgende — med vidt forskellige Hensigter. Ved et sindrigt Arrangement kan man ved Midnat fremmane de to mere eller mindre uhyggelige Gejster, der virkelig viser sig bag et gammelt Vindue i Spidsbuestil, eller som en Gæst bemærkede det, da hun havde set Broder Rus: »i Spidsbubestil«!

SPØGELSE-MUNKENE.
 Broder Rus og Broder Dus.

Den Gang Asserbo var Kloster,
 laa der her en Kro,
 og blandt Kroens mange Gæster
 var der Munke to.

Broder Dus var tyk og saftig,
 munter som et Føl,
 glad han var for Kosten kraftig
 og ti-tolv Krus Øl.

Broder Rus var sur i Masken,
 ret en ækel Mand.
 Ganske han forsaged' Flasken,
 drak det bare Vand.

Hver Gang Dus lod Flasken klukke
 og for meget nød,
 vilde Rus straks Kroen lukke,
 præked' Baal og Død.

Dus en Dag i Døden trimled',
 Sprutten sprængte helt hans Nyre.
 Rus tre Dage efter himled,
 kvalt af Mavesyre.

Begge havde overdrevet,
 derfor fandt de aldrig Fred.
 De til Dommedag er blevet
 manet ned paa dette Sted.

Naar ved Midnat Flasken klukker,
 kommer Broder Dus;
 men naar Politiet lukker,
 ser man Broder Rus.

Det er iøvrigt de eneste Spøgelser, som nogen Sinde har vist sig paa den gamle Kro. Et Forsøg paa en Nytaarsaften at mane et andet frem, lykkedes ikke saa godt.

Man havde lagt Mærke til, at naar nogen gik paa Loftet over Kroens Sal, lød det, som om Skridtene kom i selve Salens ene Hjørne lige modsat den store Pejs.

Ved en Nytaarsfest skulde denne Opdagelse jo ud-

nyttes til en Spøg. En gammel Kulsvier, som et Stykke Tid boede paa Kroen og beklædte Stillingen som Staldmester, logerede i et Værelse deroppe. Man havde truffet Aftale med ham, og han havde erklæret sig villig til at være med. Klokken 12 Nytaarsnat blev det meddelt, at nu vilde Krospøgelset give sig tilkende som i svundne Dage. Man skulde gøre sine Spørgsmaal, saa vilde man høre Spøgelset, der usynligt listede om i Salen. Det vilde svare paa bredt Sjællandsk, og Orakelsvarene skulde saa blive udlagte.

Lysene slukkedes. Kun det blafrende, røde Skær fra Pejsen skinnede dystert. Saa hørte man pludselig et dybt Suk, ledsaget af en uhyggelig Raslen af en Lænke. Og fra det mørke Hjørne henne ved Indgangen lød listende Trin.

Der blev stillet et Spørgsmaal fra en ung Dame. »Tænker han, jeg tænker paa, paa mig i Nat?«

Der blev nogle Sekunders Tavshed, saa lød en hæs Stemme: »Det rager inte mig; men nu er Spøgelset Edder ryle mig tøvstigt og vil ha'e en Bajer!«

Saa var det Nat med det Spøgeri.

Samme Kulsvier var kendt for sine træffende Svar. En livlig Aften havde han været med i Laget til den lyse Morgen. Han skulde bagefter over og rense en Brønd ved en Sommervilla, derfor gik han op og skiftede Tøj. Han var just ikke klædt i Galla, da han kom ned igen. De øvrige sad foran i Haven, og en Del mere stiltfærdige Gæster, som ikke havde været med til Natens Fest, havde faaet Morgenkaffen serveret ved Siden af.

Kulsvieren fik sig en Morgenbitter, saa gik han. Men paa den anden Side af Vejen tog han den ene Træsko af og bankede den ud. Han havde Tærne ude

af Strømperne og et dekorativt Hul paa Hælen. Værten, som vilde pointere, at han ikke saadan direkte hørte med til Selskabet i den Dragt, raabte over til ham:

»Peder Søvren, har du egentlig Strømper paa?«

Peder Søvren vendte Skraaen i Munden. »Pletvis,« svarede han sindigt, saa tog han Spaden paa Nakken og travede af, og han var overlegen nok til ikke at vende sig om.

En anden Gang kom han med en Fuldtræffer, som dog ikke var tilsigtet. En Bil med to unge Mennesker var en Nat kørt med 80 Kilometer i Svinget uden for Kroen. Bilen mastes mod et Træ, men de slap forbavsende heldigt fra det. Det lykkedes dem — Klokken var fire om Morgenen — at vække Peder Søvren, der skaffede en Bil, saa de kunde komme paa Sygehuset i den nærliggende Købstad.

Nogen Tid efter foregik Efterspillet i Retten. Peder Søvren var ikke med sin gode Vilje mødt op som Vidne. Paa Kroen boede der en kendt Forfatter, der ofte kom sent hjem, og de to havde haft en lille, munter Aften sammen.

Men Peder Søvren mødte jo op, og Dommeren spurgte ham, hvad han kunde sige om Katastrofen. »Ja, jeg laa altsaa og sov. Klokken var vel henimod fire; saa vaagnede jeg ved et voldsomt Brag, som om hele Kroen skulde vælte!«

»Saa stod De op?« spurgte Dommeren.

»Nej,« svarede Peder Søvren, »jeg lagde mig igen. Jeg troede bare, det var Forfatteren, som kom hjem!«

Mange af Bohemegæsterne befandt sig saa godt tilrette i de Omgivelser, at de ofte for længere Tid slog sig ned. Nogle af dem regnedes næsten med til Egnens

Seværdigheder — Attraktioner var maaske lidt for meget sagt.

Mellem dem og de Gæster, der kom og svandt som Nattens Taager, var Forholdet saa at sige altid det bedste. Der er adskillige Eksempler paa, hvad det kunde udvikle sig til. En udenlandsk, litterær Dame, der kom op i Haab om at finde fuldkommen Fred og Ro til sit Arbejde, efterlod i Fremmedbogen et lidet, tysk Digt som en Farvelhilsen til en kendt Maler og Forfatter, som i lange Tider gjorde Kroen temmelig usikker. Det lyder i Oversættelse saalunde:

TO BOHEMER

Hist, hvor Vejen drejer,
 ligger der en Kro;
 skøn Idyl den ejer
 fyldt med Fred og Ro.
 Baal i Pejsen luer
 som en Alterild.
 Værten selv man skuer
 altid venlig mild.
 Dog er Glæden blandet
 i den gamle Kro.
 Mellem alt det andet
 findes Fyre to.
 Dagen lang de drikker,
 svirrer, skejer ud,
 til ved Kvæld de ligger,
 som en slagtet Stud.

Hver enlig Gæst jeg varer,
 hvis her han kommer hen,
 mod disse to Korsarer
 med Pensel og med Pen.

Det var ogsaa samme — nu afdøde Maler — der fandt paa et Middel til at bortfjerne ukaldede, kritiske

Tilskuere, der ofte havde Næsen helt inde paa Lærredet, naar han stod ude i Naturen og malede. Naar han fandt Tilskuerne for paagaende, hængte han pludselig en Plakat op med følgende, træffende Indhold:

En Malers Fred er aldrig stor,
thi hvad han end vel laver.
Saa kommer der et Kvaj og glør
paa, hvad det ikke rager.

Midlet viste sig saa at sige altid probat!

En Sankte Hans Aften holdt en Turistbil uden for Kroen. En hel Del halvunge Damer havde faaet den udmærkede Idé at køre rundt paa hele Egnen og se paa Baal. Men medens de gjorde Holdt en kort Tid ved Kroen, forsynede Maleren Bilen med en Inskription bagpaa. Damerne var længe om at opdage Aarsagen til de Ovationer, de blev Genstand for overalt, hvor de viste sig.

Ingen af dem drømte jo om, at der bag paa Vognen med store Bogstaver stod malet:

Direkte til Bloksbjerg!

Ganske galant var det jo ikke. Men Maleren var heller ikke indstillet paa Galanterier. En Sommerferie havde et Par evigunge Damer plaget og pint den brave Kunstner, der aldrig kunde faa Fred for dem. Damerne var nu heller ikke efter hans Smag. De klædte og opførte sig, som var de atten, skønt de godt kunde multiplicere Alderen med to.

En Lørdag Eftermiddag fortalte han de to paagaende Væsener, at der om Aftenen vilde komme en Ven, hvis Type og store Interesse de to Damer netop var.

Vennen, en yngre Videnskabsmand, kom rigtigt nok og anede intet om, hvad Aftenen bragte i sit Skød. Damerne sværmede om ham som Fluier omkring en Skaal Honning. De gjorde sig interessante, saa deres Offer mere og mere ærgrede sig og ønskede dem langt væk.

»Hvad er det, De særlig interesserer Dem for?« spurgte den ene koket. Hendes Ansigt var en Formue værd, da den intetanende Arkæolog i Overensstemmelse med Sandheden gav følgende Svar: »Middelalderlige Ruiner!« Malerens jublende Latter gjorde ikke Situationen mindre pinlig! Men de aggressive Damer havde jo fortjent Lektionen.

Noget lignende gik det en Samling Paaskegæster, der havde muntret sig og slaaet Gækken løs nogle Numre for kraftigt. Det gik ud over Stambordets Ukrænkelighed, og da man 2den Paaske dag om Aftenen skulde hjem, opfordrede man en tilstedeværende Skribent til at improvisere et Afskedsdigt, som man benævnte det. Saa mødte Stangæsterne op ved Pejseren i Salen, og der blev improviseret svulmende romantisk og rørstrømsk om det herlige Samliv og Sorgen over, at Paaskegæsterne nu skulde rejse. Man var næsten rørt over de skønne Ord, men saa kom Afsvæleren til Slut:

Tilbage vi sidder ved Pejseren og fester,
og sender mod Himlen oprigtig Tak:
Gud ske Lov, vi er fri for det Rak,
der kaldes københavnske Paaskegæster!

Aftenen endte dog uden Mord!

Den omtalte Maler havde indrettet sig et hyggeligt Hjørne i Kroens Have, hvor han ofte sad og kopierede. Her kunde han aldrig være i Fred om Søndagen, skønt Hjørnet var spærret af med et Plankeværk. Her var

iøvrigt en lille, hyggelig Krog af privat Art, der ganske betegnende blev kaldt »Øldorado«. Heller ikke her kunde man undgaa nogle Inskriptioner. Man priste Øllet blandt andet paa denne Maade:

Sommersol gør Sjælen glad,
naar Lærkesangen klinger.
En iskold Pilsnerøl fra Fad
vel ogsaa Glæde bringer.

Naar Bølgerne gik for højt, trak man sig tilbage fra Kroen og ferierede her. Men det blev dog næppe vindstille, hvad følgende kunde tyde paa:

Snip Snaps og Snude,
nu er vort Kroliv ude.
Tag Tap af Tønde,
her skal et nyt begynde.

Maleren betragtede Stedet som sit private Gods, og han havde kaldt det selv »Lille Dillebo«. Hans Venner mente venligt, at han var en beskeden Mand.

En Søndag kom et meget animeret Herreselskab paa Skovtur. Værten havde i Forvejen anmodet Stamgæsterne om at give Selskabet Adgang og vise dem Kroens Seværdigheder.

Da Selskabet arriverede, fik de kun enkeltvis Adgang til Idylen bag Plankeværket, og her fandt man en stor, rød Kasse, bemalet med Dødningehoveder og sære, kabbalistiske Tegn. Ovenover stod »Garanteret Egnens største Svindel. Put en 25-Øre i Sprækken og træk i Snoren«. Naar Offeret gjorde, som der skrevet stod, gled en Papplade fra et rundt Hul, og man saa et grinende Ansigt med lang rød Tunge. Ovenover stod

med store Bogstaver: »*Der blev du snydt for en 25-Øre, min gamle Ven!*«

Naar bare det første Offer havde bidt paa, fulgte alle de andre efter. Blandt Søndagens Seværdigheder var ogsaa en lille Lem med en mat Glasrude, der førte fra Skænken og ind til Salen. Man kunde i Salen se Værtens Agterkastel i Rundbuestil aftegne sig som Skyggetegning her. Ovenover var diskret anbragt et Skilt: »*Egnens længste Udsigt.*« (*Nemlig til Værtens Ende*).

I Skænkestuen hang den berømte Reklame-Plakat af *Ancker*, der viser en gammel Søluk med tre *Hvidtøls-flasker* i Haanden.

Brodden af Situationen gik af, naar man læste hvad der var skrevet nedenunder:

Vel har han tømt saa mangen en Skaal,
men ingen saa bedsk som den sidste.
Hvidtøl iskænket i bredfyldt Maal
har Hjertet bragt til at briste.

Hvidtøl, I tænker, den gamle Ulk,
bærer saa varsomt i Næven,
Spar I bare al Græden og Hulk,
Tændernes Gnidsel og Bæven.

Kender I Søfolk, saa kan I forstaa,
Hvidtøl har her intet nyttet.
Manden med tre tomme Flasker skal gaa
og faa dem for Bajere byttet.

Og ser man rigtigt paa Billedet, saa er Propperne vist trukket op paa Flaskerne.

Ogsaa Kroens materielle Sagn fik Liv og maatte kaldes frem. En gammel Bilmotor, der havde kendt

bedre Dage, og som var reduceret til et primitivt Savværk, fik Lov til at udtale sig ved en Festaften, hvor den paa følgende Maade fortalte sit Levnedsløb:

ET LEVNEDSLØB.

Da jeg ud fra Fabriken fo'r,
da var jeg splinterny.
Jeg følte mig saa stærk, saa stor,
og derfor var jeg kry.
De kaldte mig en flot Model;
Jeg Stolthed følte for mig selv.

min Ejermand var stolt.
min Ejermand var stolt.
Han havde Mesterskab i Sport,
og jeg til alting holdt.
Jeg rundt i alle Lande kom,
og Prisen vandt i Løb til Rom.

Jeg holdt, da Vognen med et Hop
blev slynget mod et Træ.
For Farten blev der brat sat Stop,
Chaufføren var et Fæ,
han kendte ej sin Mekanik,
det hele solgt blev for en Slik.

Karosseriet var kaput,
det saa jeg med det samme.
Jeg blev monteret resolut
paa nye Hjul og Ramme.
Jeg solgt blev til en Kro paa Landet
og kørte Gæsterne til Vandet.

Det var det rene Slaveri
at skumple over Knolde,
dog jeg som Motor holdt, fordi
min Vilje var at holde.
End mer jeg maatte staa for Skud:
Til Gæster blev lejet ud.

Mit Gear, min Kobling snart blev slidt,
 og Køleren var revnet.
 Med Stempler var det ogsaa skidt,
 ej meget mer' var levnet.
 Saa maatte jeg — tænk hvilken Skændsel,
 fra Skoven daglig hente Brændsel.

Da skete det en skønne Dag,
 vi kom paatværs af Toget.
 Det meste mastes med et Brag.
 Det fandt selv jeg for broget.
 Af Stumper laa der — Millioner,
 og jeg blev solgt for femten Kroner.

Nu staar jeg her i Skovens Bryn
 og trækker Sav til Brænde.
 Det er et højst mærkværdigt Syn;
 Dog — den Slags Ting kan hænde.
 Jeg rundt og rundt paa Stedet gaar;
 men fremad aldrig mer' jeg naar.

Men selv om Bølgerne ofte gaar højt i Slyngel-
 stuen, og mangan gæv Kæmpe gaar i »Bundgarn«, som
 det betegnes, saa er der alligevel en egen hyggelig
 Stemning. Til Advarsel for ikke helbefarne forefindes
 følgende Rim, der iøvrigt passer godt nok, hvilket
 mange desværre har maattet sande:

BUNDGARNET.

Dybt i Glasset skal du kikke,
 aldrig sige: jeg skal ikke —
 Flasken ej du lader ligge,
 du af den skal stadig drikke.
 Glasset maa du aldrig slikke,
 men til Bunden ud det stikke.
 Rundt i Bølgegangen vrikke

med en voldsom Blyhat nikke
 højt og usympatisk hikke.
 Idiotisk til dig rigge,
 stirre dumt med Torskeblikke,
 andre Folk paa Maven dikke,
 lade dig paa Næsen prikke,
 frækt om andres Sjusser tigge,
 kort sagt, som et Bæst dig skikke.
 Har du denne Tilstand naaet,
 er du dybt i Bundgarn gaet.

Og det, kan man vist uden Overdrivelse sige, er træffende.

Men trods alt, hvad der kan siges om den gamle Kro og det ofte lidt stærke Liv, saa er der Stemning af ægte Art. Saa længe Dagliglivet ikke kan skænke Mennesker den ægte Lykke, saa maa de nøjes med Surrogaterne, og de kan jo paa sin Vis ogsaa have deres Berettigelse.

Til Slut skal derfor gengives nogle Vers, som en Juleaften for adskillige Aar siden sendtes herop, og som maaske giver et flygtigt Glimt af Stemningen.

DEN GAMLE KRO.

Gamle Kro ved Alfarvej
 med de gule Længer,
 Tusinder vil hilse dig,
 naar til Fest de trænger.
 Slægter kom, og Slægter svandt,
 Ly hos dig de altid fandt,
 Hygge, Stemning, stille Fred,
 medens Tider gled.

Mangen mødig Vandringsmand
 har dig hilst med Glæde;
 ind i »Slyngelstuen« han
 sulten skulde træde.

Straks han fandt sig godt tilpas,
 bænket ved det fyldte Glas
 og den gode Sulemad
 midt paa Bordet i et Fad.

I den mørke Vinternat
 Vestenvinden suser,
 tager haardt i Hegnet fat,
 medens Bølgen bruser
 mod den øde Kyst saa hult.
 Dine Ruder lyser gult,
 og da finder Sindet Ro
 i den gamle Kro.

Mens i svunden Tid man nød
 i din Slyngelstue
 gammelt Øl med Pind og Mjød
 omkring Arnens Lue.
 Nu til Dags ved Pejsens Blus
 Cocktail drikkes der og Sjus,
 store Kabaretter
 man paa Bordet sætter.

Vore Dage ofte ler
 højt af Romantiken.
 Overalt man respekter'
 ikkun Mekaniken.
 Dog alligevel man Rast
 fjernt fra Byens Larm og Hast,
 i den gamle Kro kan finde
 om et Fortidsminde.

Julenat ved Midnatstid
 hvert et Lys er slukket,
 Sneen drysser tæt og hvid,
 Kroens Dør er lukket.
 Underlige Ting da sker,
 tavse Skyggers Tog man ser,
 de fra glemte Tider
 hen mod Kroen skrider.

Jomfruen fra Asserbo,
Riddere i Panser
i den kirketavse Kro
tyst i Salen danser.
Fjerne Tider da igen
finder Vejen til dig hen,
og den gamle Kro paany
faar historisk Ry.

Gamle Kro ved Alfarvej
rig du er paa Minder,
Tusinder vil savne dig
den Dag, du forsvinder.
I din Stue ved et Krus
drak vi allesammen Dus.
Gid at mangan Kro som dig
findes maa ved Alfarvej.

DEN SKØNNE EGN

OMKRING

DEN GAMLE KRO

OMKRING den gamle Kro, hvor Skribenter og Kunstnere har sat deres Præg, ligger en af Danmarks endnu meget uberørte og skønneste Egne. Kroen ligger paa den store Bilvej, der fører fra Frederiksværk over Helsingør til Helsingør.

Paa det flade Land med lave Bakker — Sandet kaldet — mellem Arresøen og Tisvilde Hegn og Asserboplantage ligger den gamle Kro smukt og lunt nær Hegnets sydlige Skovbryn.

Kroen er det ideelle Udgangspunkt for de fleste Ture rundt i den skønne og mindere Egn. Ti Minutters Gang fører til *Asserbo Slotsruin*, der omkring Aar 1500 var Danmarks skønneste Ridderborg; hvis triste Historie er uløselig knyttet til den voldsomme Naturkatastrofe, der under Navnet *Sandflugten* hærgede Nordvestsjælland i flere Aarhundreder. Nu staar Hegnets og Plantagens gamle Træer Riddervagt mod Sandets Rasen.

Ved Hegnets Østside ligger de berømte *Tibirke-Bakker* med *Tibirke Kirke*, hvorfra Vejene fører ind i selve den romantiske Skovensomhed med dunkle Stier med grønt Mos under sagte, susende Graner.

Her risler den lille Bæk med Vandfald fra *Røhls Dam* i selve Skovens Hjerte. Et halvt Hundrede Kæmpehøje skjuler sig i Skoven, og fra mange af dem er

der pragtfuld Udsigt. Her finder man ogsaa *Galgebjærg* med Udsigten over *Arresøen*, Danmarks største Indsø. Langt borte toner *Gribskov* med *Fruebjerg* frem i blaalig Dis. Fra *Brantebjærg* skuer man ud over *Kattegattet* med *Hesseløen* og med *Tisvilde Bakker* til den ene Side og *Liseleje* og *Halsnæs* til den anden.

Man finder næppe en skønnere Idyl end *Enebærdalen* — ogsaa kaldet *Paradis dalen* ved *Bangshøj*. En Tur ad *Fynbo-Linjen* eller over *Lerbjærg* skaber Indtryk og Stemninger, der kan maale sig med *Harzens Skove*.

Her findes en Badestrand med Klitter, der kan staa Maal med Skagen. Andre Steder paa Sjælland snakker man om Sjællands Skagen. Hvorfor ikke paa Skagen tale om *Jyllands Tisvilde!* Og hvor finder man den berømte *Troldeskovs Lige!*

Gaar man fra den gamle Kro mod Øst, kommer man over store Moser med hviskende Sivskove og Birkelunde og Lyngbakker. *Nordsjællands Hede* er ingen Fantasi, den er fantasifuld Virkelighed. Elskere af Naturen og af et rigt og uberørt Dyre- og Fugleliv kan ikke finde nogen herligere Egn.

Hver Aarstid heroppe har sit skønne Særpræg. Foraaret er rigere her i al sin jomfruelige Pragt. Sommeren byder paa Overraskelser, og Efteraaret betager med sine stærke Farver. Da blomstrer Lyngen violet, Birkene staar i Bronze og Guld, og Granerne synes dobbelt grønne, medens Nordvestenvinden frisk og stærk stryger ind fra *Kattegattet*. Og om Vinteren byder Bakkerne paa en uanet og endnu ikke opdaget Vintersport.

Men selve den gamle Kro, der i det sidste Tiaar har vundet sig et saa velfortjent Ry! Intet Under, at Egnens

Beundrere kommer herop Aar efter Aar, og at der kommer Foraars-, Efteraars- og Vintergæster. Week-end benyttes hele Aaret rundt. Og Juleaften kan Kroen glæde sig ved at være fuldt optaget af Københavnerne, der fejrer den rigtige, gammeldags Jul, — og tager Nytaar med i Købet!

Det gamle Præg er bevaret, og her er det omvendt fra andre Steder. Her er Romantiken ikke Camouflage; men det er de moderne Bekvemmeligheder, der er camoufleret. Her er smukke og moderne Værelser med Centralvarme og rindende varmt og koldt Vand. Moderne Badeværelse og alle Bekvemmeligheder.

Den store *Gildeshal* er blevet et Valfartssted for Foreninger og store Selskaber indtil 3—400 Personer. Hver Søndag hele Aaret rundt er selve Kroens *Riddersal* som Regel opfyldt af Bilgæster, og for Kroens Pensionærer er *Mindestuen* for den afdøde Landskabsmaler, Danmarks sidste, virkelige Bohème-Kunstner, *Rasmus Sørensen*, reserveret som hyggelig Spise- og Opholdsstue. Kroens idylliske Have med Dyreparken er gammelkendt, og dens »*Slyngelstue*« har bevaret Præget fra svundne Tider. (Ved *Slyngel* forstod man i gammel Tid en ærlig, jævn Mand). Da den moderne Vej blev anlagt, lykkedes det at redde den gamle *Rejsestald*, der er indrettet som en mindre Festsal, »*Jagthalen*« med Minder fra gammel Tid. Det er her, at *Broder Rus* og *Broder Dus* viser sig ved Midnat!

Den gamle Kro er lige saa folkelig som fornøjelig. Overalt kan man sætte sig med sin Frokostkurv, hvis man da ikke foretrækker at prøve det landskendte Spisekort. Naar dertil føjes, at Kroen har en udmærket Vinkælder med Vin til alle Priser, vil man forstaa, at det ikke er uden Grund, at der Aar efter Aar kommer

flere og flere Gæster, og at Gæsterne gerne kommer igen.

Kroens Historie er gammel. Oprindeligt laa der paa Stedet et Herberge i Middelalderen, og Kroen, der oprindeligt kaldtes *Asserbo Kro*, har været udsat for mange Omskiftelser. Uden for Indgangen til *Skænkestuen* hænger det smukke Kroskilt, der forklarer de forskellige Epoker i Kroens Historie. I Midten symboliseres selve Egnen med *Granerne*, den *blaa Himmel*, de *hvide Klitter* og den *friske Strand*. Rundt om ser man de forskellige historiske Afsnit symboliseret. *Munketiden*, da Asserbo var Kloster i det 13. og 14. Aarhundrede. *Riddertiden* omkring Aar 1500; *Sandflugten*, der lagde alt øde indtil Begyndelsen af det attende Aarhundrede, da man tog Kampen op mod Naturmagterne, og *Tisvilde Hegn* blev til. Og endelig vore egne Dage, efter at Kroen igen byggedes op i Midten af forrige Aarhundrede, fik Fløjen med Riddersalen bygget til 1912 og endelig nu i de sidste ti Aar blev udvidet og igen har vundet sit gamle Ry.

Vejen til den skønne Egn

For dem, der ikke selv har Bil, gaar Vejen med Toget over *Hillerød*. De store Ferie-Tog gaar direkte igennem fra København til Hundested, og ellers stiger man om direkte i *Hillerød—Frederiksværk—Hundested—Jærnbanen* med sine hurtige Motorlokomotiver og de moderne Salonvogne. Vil man have det meget bekvemt, kan man løse et beskedent Tillæg og sætte sig ind i I. Klasses Salonvogn med store Spejlglasruder, Borde og

bekvemme Lænestole og Sofaer. Saa suser Banen ud af Hillerød, hvor Frederiksborg Slots Taarne og forgyldte Spir skinner frem over Husene.

Banen snor sig gennem et skønt Landskab. Mod Syd har man Udsigten over Landsbyer med deres Kirker. I det fjerne ses Slangerup Kirke. Snart dukker *Arresøen* frem med *Auderød Næs* og *Arrenakke Næb*, hvor i svunden Tid *Dronningholm* Slot laa, som nu graves ud. Højt oppe paa en Bakke ligger *Kregme Kirke* med Taarnet til den forkerte Side! Saa gaar det ud forbi de bratte Banker ved *Bjørnehoved*; og det sidste Stykke, inden man naar Frederiksværk, løber Banen lige langs Bredden af Roskildefjord. I det fjerne skimtes Nykøbing-Bugten. Til venstre ser man *Horns Herreds Skove*, og til højre ligger *Halsnæs* med Udsigten ud mod *Lynæs*.

I *Frederiksværk* holder Banens store, gule Rutebiler, der gennemkrydser de skønne Egne og fører de Rejsende bl. a. til *Liseleje* og *Asserbo* og forbi *Tibirke Bakker* til *Tisvilde* eller tværs gennem hele Nordsjælland til *Helsingør*. Turen baade med Banen og med Rutebilerne er en enestaaende Oplevelse.

Mange, som slaar sig ned i Ferierne i den skønne Egn omkring Tisvilde Hegn, benytter den gunstige Lejlighed til Udflugt med Rutebilerne. Turen til Helsingør og tilbage igen gaar gennem Nordsjællands skønneste Egne.

Man nyder Udsigten fra de høje Bakker nord for Arresøen over mod Tibirke Bakker. Langt borte ligger Kattegattet, og man skimter Kullens blaa Bjergrygge. Man kommer forbi skønne Hegn og idylliske Landsbyer med berømte Kirker. Tag Turen en Morgen — lige meget paa hvad Aarstid, og man er om For-

middagen i Helsingør og kan tage tilbage ved Aftens-tide og se Solnedgangen for sig. Det er en Tur, ingen vil glemme eller fortryde.

Selve Banen, som blev anlagt for godt 40 Aar siden — Banen fra Hillerød til Frederiksværk blev indviet den 31. Maj 1897 — og Banen videre fra Frederiksværk gennem Halsnæs til Hundested blev aabnet den 22. December 1916 — har aabnet Adgangen til den smukkeste og mest uberørte Del af det nordvestlige Sjælland. For snart en halv Snes Aar tilbage overtog Banen Rutebilerne i denne Egn, og derved blev vore Dages Valfart til en Kendsgerning. De gode Færgeforbindelser med Rørvig og Grenaa har yderligere udvidet Forbindelserne med Egnen.

I gamle Tider valfartede man møjsommelig til Fods gennem Nordsjælland til Valfartskirkerne i *Melby*, *Tibirke* og *Vejby* og videre til Helenes ældgamle Helligkilde, der gav saa mange Karskhed.

I vore Dage besørger Banens bekvemme Tog og de moderne Rutebiler de Tusinder og atter Tusinder Bybeboere, der paa den skønne Egn henter fornyet Kraft. Netop nu, da det store, *jolkelige Feriespørgsmaal er blevet en Kendsgerning*, kan man ikke kraftigt nok henvise til den bekvemme og hurtige Maade, enhver saa let kan komme lige ind i Hjertet af en af Danmarks skønneste og mest minderige Egne.

EFTERSKRIFT

Kunstnernes tilholdssted, den historiske Sandkro, nedbrændte den 11. juli 1949. Nogle forbipasserende opdagede, at det brændte i stråtaget lige over køkkenet, men selv om der omgående blev foretaget slukningsforsøg, og redningsmandskab blev tilkaldt, lykkedes det ikke at redde kroen. Den daværende ejer restauratør Hurtigkarl hjalp selv med i redningsarbejdet og fik reddet gæsternes ejendele samt en del malerier, men det meste af indboet blev flammernes bytte.

Den gamle Sandkro nævnes første gang i 1734 og hørte da under Asserbo Slot. Først i midten af forrige århundrede overgik den på private hænder.

Fra 1922 til 1944 blev den privilegerede kro ledet af restauratør J. A. Møller sammen med Carl O. van Hauen, men overgik i 1944 til kroejer Saphir Conradsen, som videresolgte den til restauratør Hurtigkarl i 1947. Kroen var gennem mange år samlingssted for de nordsjællandske kunstnere, der her fandt et inspirerende tilflugtssted.

TISVILDE

Musik: Arnold Ringsted. Tekst: Georg Vitrup Rinfeldt

*TISVILDE, dit Navn er en klingende Latter,
et Kys og et Smil fra den hvidklædte Strand,
en Stemme, der hvisker om blinkende Bølger
om glitrende Guldspind fra Solskyens Rand.*

*TISVILDE, du kalder mig aldrig forgæves,
jeg lyder kun gerne din kaldende Røst,
jeg er som en Bejler, der lærgselsfuld kommer
og venter at knuge dig ind til mit Eryst.*

*TISVILDE, din Sjæl jeg til Stadighed søger,
ved Stranden, i Bølgernes brusende Favn,
sig, er den formummet blandt Graner i Hegnet
eller søgt sig et Ly i den lyngklædte Bavn.*

*TISVILDE, mon ikke din Sjæl i Atomer
er spaltet og findes hos hver, der engang
har lyttet til Bølgernes Nynnen ved Stranden,
i Paradisdalen til Fuglenes Sang.*

*TISVILDE, du ejer de dragende Magter,
du øged min Længsel, hvor end jeg kom hen
om viden jeg for bort til fremmede Egne,
jeg søgte dog stadig tilbage igen.*

GENVEJE, BAGVEJE OG KROGVEJE

I det følgende skal gives nogle korte bemærkninger om en del vejnavne i Vejby og Tibirke sogne. De talrige navne, der er hentet fra planteverdenen og fuglelivet, eller hvori indgår andre almindelige ord, behøver ingen forklaring. Vejnavne, hvori indgår personnavne, er nævnt i begrænset omfang dels på grund af uvidenhed, dels for ikke at omtale nulevende personer.

I 1960'erne kom man ind på at benytte sig af de gamle marknavne. En stor del af dem er gået i glemmebogen i de næsten to hundrede år, der er gået siden udskiftningen fra jordfællesskabet, hvorved de efterhånden mistede deres praktiske betydning. Ret få kendes endnu af ældre mennesker, og en del er bevaret i gård- og terrænavne.

Af skriftlige kilder til disse navne havde man først udskiftningskortene fra årene 1784–88 ved hånden. Senere fik man fat i bibliotekar Th. Mortensens navneudskrifter af de såkaldte markbøger, der er forarbejder til Christian V.s matrikel af 1688. Til disse beskrivelser og opmålinger findes ikke kortmateriale, så selv om man finder et navn enslydende i de to kilder, kan man ikke være sikker på, at det dækker den samme lokalitet.

Ved vejnavne af denne art anføres en skrivemåde fra en eller begge de ovennævnte kilder således, at M betegner matriklen af 1688 og U udskiftningskortene fra 1780'erne. Dermed er sagt lidt om navnenes alder.

De undertiden for nutidsøren fremmedartede ords betydning og afstamning må overlades til mere kvalificeret behandling. En antydning er dog forsøgt hist og her. I forbindelse med marknavnene forekommer ofte ordet Aas. Det må ikke forstås efter moderne sprogbrug som et højdedrag, men betyder her en gruppe agre med samme pløjeretning.

Askemosevejen. M: Asche Mosse Aas. U: Askemose Aas.

Attenbjerg. U: Attenbjergagerne.

Ballekilde. Efter mundtlig tradition skal de skånske sandsten til Vejby Kirke være ført i land ved Ballekilde, hvor Råge-

lejevej nærmer sig stranden. Muligvis er Ballekilde et ældre navn for Rødkilde.

Barritvej. Efter et jysk stednavn, der omkring 1920 er overført på ejendommen Barritgård, Vejby Strandvej 70.

Bavnebakke. M: Bogne Aasen.

Bavnevej. M: Bounehøys Wang. U: Baunehøy.

Bjørnedalen, Bjørnemosevej, Bjørnevej. M: Biørnehøys Aas. U: Biørnehøys Mose.

Blæsbjergvej. M: Blissberg Aas. U: Blæsbjerg Porten.

Bogknoldvej. M: Bounehøys Aasen. U: Boveknolagerne.

Bomskolevej. Navnet hidrører fra den ved sandflugtdæmpningens materialgård (nedbrændt omkr. 1791) anlagte planteskole, der lå ved Alleens østlige side eller måske på matr. nr. 37, Tisvilde Bygade 3, som i matriklen af 1844 benævnes Bomskolehuus. Forleddet bom- kommer af tysk baum = træ.

Borshøjvej. M: Biørshøys Aas. U: Børshøj-Agrene.

Brantebjerg. M: Brantebiers Aas. U: Brantebjergagerne. Brant er en ældre form for brat.

Bredengen. M: Stude Tungs Aas. U: Brede Studetunger.

Brentingevej. M: Brentinge Aasen. U: Brentinge Agerne. Brent- er formentlig samme ord som brant- i Brantebjerg.

Brudsbakke. M: Bryds Aas. U: Østere, Mellemste og Smaae Brudsbakker.

Chr. Hansens Vej. Christian Hansen (1866–1959), parcellist, medlem af Vejby-Tibirke sogneråd. Hovedgaden 18, Tisvilde.

Damengen. M: Damb Engen. U: Dams Eng.

Damhaven. M: Damme Hauge. U: Damm Hauge Aas.

Degnemarken. U: Degne Flæderne.

Digevej. Vejen går langs den tilbageværende nordlige del af et dige, der fra stranden til Hanebjerg mose delte Rågemark i to overdrevsparter, som ved udskiftningen 1786 blev udlagt som fælles græsning, hver part for fem af Vejby's gårde.

Dyndmosevej. M: Dønnersmoesze Syndre Stycke. U: Dynesmose Stykkerne.

Dyreholm, Dyrekærgårdsvej, Dyrekærskellet, Dyremose, Dyrevang, Dyrevænget, Dyrehøj, Krondyrvej og Rådyrvej viser

alle ved anvendelsen af stavelsen dyre eller dyr deres tilknytning til Dyrekærgård. M: Dyrekiers Aasen. U: Dyrekjærns Agrene.

Dæmningsvej. M: Demmings Aasen. U: Dæmningsagerne. Navnet står antagelig i forbindelse med den forsvundne Rågemølle.

Egekærsvvej. M: Egekiers Aasen. U: Egekiærns Agrene. Resterne af Egekæret er dammen på Stuebjerggårdsvej 1–3.

Egemarken. M: Aued Ege Aas. U: Avet Ege Agre.

Enstensvej. U: Ensteenagerne.

Espegårdsvej, Espemosevej, Espevænget. M: Espesides Aas. U: Espe Fleden.

Femgårdsvej. Inden udskiftningen 1786 lå der i en række fra Vejby gadekær mod syd til børnehaven fem gårde, hvis fæstere fik tildelt gårdlodderne Højbrogård, Dyndmosegård, Enstengård, Bjørnehøj og Farvergård.

Frits Nielsens Vej. Efter parcellist og tømrer Frits Nielsen (1900–71). Frits Nielsens Vej 1.

Frugthaven. Navnet hidrører fra, at Nordregård i en snes år før udstykningen i 1962 blev drevet som frugtplantage, ligesom sidevejene af samme grund er benævnt efter frugtsorter. *Gartnersvinget* har navn efter Chr. Johansens gartneri på nr. 7.

G. Bengtssons Vej. Efter Gustav Walfried Bengtsson (1866–1954), Frederiksværkvej 216, der var møllersvend af profession, og i mange år amtsvejmand på strækningen Bækkebro–Frederiksværk.

Gammel Strandbjergvej. Vejen har navn efter Gl. Strandbjerggård, der ikke er så gammel endda, fra 1880erne, da en søn fra Gundekildegård overtog gårdens overdrevslod og bebyggede den. Stuehuset står endnu tilbage på Kortevej 1.

Gammel Skolevej. De nedlagte skoler, Rytterskolen pr. nr. 1 og den i 1902 byggede Vejby forskole på nr. 3, begrundet navnet. Den vestligste del af vejen ligger endnu i sporet, som i ældre tid førte ud af byen mod øst til Ellemosevejen.

Grünersvej. Efter højesteretssagfører F. V. Grüner, Grüners-

vej 12. Han var i 1918 med blandt Tisvildebanens bevillingshavere.

Grøndyssevej. U: Grønneldsøager.

Grønningen, Grønneled, Grønsalsager. Jordbundsforholdene har givet anledning til brugen af forledet. Det lavtliggende areal ved Grønningen stod altid grønt selv i de tørreste somre. I navnet Grønsalsager er forledet forbundet med marknavnet på stedet. M: Salgaards Aas. U: Salgaardsagerne.

Gårdtoften. Ved udskiftningen i 1787 lå her mellem Nordregård i nord og Klodalsgård i syd syv gårde med deres tofter. Af disse blev to gårde nedlagte, men de øvrige fem fæstere fik tildelt gårdlodderne Viekærgård, Langagergård, Vieholmgård, Flædegård og Maglemosegård.

Gåseholm. M: Gaasefoed Aas. U: Gaase Halsene.

Hanebjerg Skovvej, Hanebjerg Tværvej, Hanebjergvej. M: Hanebjergs Aas. U: Hanebjergs-Agere.

Hanekammen. Vejen er beliggende på et bakkefremspring nær Hanebjerg.

Hans Olriks Vej. Efter Hans Olrik (1862–1924), middelalderhistoriker, professor. Har beskrevet Tisvildeggen i Fra Frederiksborg Amt 1906 og i Tisvilde og Omegn, Historisk Oversigt og Vejledning, København 1920. Sommerbolig på Hans Olriks Vej 9.

Haredalen. M: Haredals Aas.

Hedegårdsvænget. Hedegården var en lille ejendom, som lå, hvor nu Hedegårdsvænget 9 og Lyngagervænget 2 er beliggende. Den stod i en del år øde og tjente under anden verdenskrig modstandsbevægelsen som tilholdssted.

Heldager. M: Held Agrene. U: Held Agre. Vejen ligger på et hæld.

Henriksensvej. Efter Christian Henriksen (1857–1947), fisker, toldopsynsmand. Hovedgaden 71.

Hesselhøj. Forledet må være lånt fra nabobyen Hesselbjerg.

Hollose Gade. Vejen har sit navn efter byens gade (jord), det udyrkede og umatrikulerede areal, som ligger imellem byens gårde til fælles brug som gadekær, veje o. a. Derfor skrives

dette og lignende navne i to ord og ikke samskrevet som f. eks. Tibirkegade i København.

Hostrupsvej. Efter Jens Christian Hostrup (1818–92), forfatter, præst i Hillerød 1862–81. En datter var gift med ingeniør P. A. Pedersen, over hvis ejendomme vejen fører.

Hyldeager. U: Hylleagerne.

Hyremandsvej. U: Hyremans Stykkerne.

Haagen-Müllers Vej. Efter maleren Victor Haagen-Müller, der boede i Kædemosehuset, Haagen-Müllersvej 6. Vægmalierier på Skolehjemmet Godhavn og på Frederiksborg amts sygehus, Hillerød.

Haarlands Alle, Haarlandsbakken, Haarlandskrogen, Haarlandsvænget. M: Harre- eller Horelands Aas. U: Haarlandene. *Iglekærvej.* M: Eglekiers Aas. U: Iglekiern Stykker.

Johs. V. Jensens Vej. Johannes Vilhelm Jensen (1873–1950), forfatter. Nobelprisen 1944.

Julius Paulsens Vej. Efter maleren Julius Paulsen (1860–1940), professor ved Akademiet 1908–20.

Julsgårdsvej. Efter Pension Julsgård, Julsgårdsvej 1–3, oprettet 1915 af fru Emilie Jensen (d. 1930), der gav den navn efter sin afdøde mand Julius Jensen.

Jydebakken. U: Jydebakke Stykkerne.

Jørgensvej. Efter parcellist Jørgen Jørgensen (1893–1968), Jørgensvej 16.

Kamillevej. Om det er et pige- eller et plantenavn, der er anvendt, kan være tvivlsomt. Det blev valgt for at kunne rime med de to andre vejnavne på udstykningsetapen, Kristinehøj og Knolden.

Kapelvängen er navnet på den vestligste af Tisvilde bys fire vange. Forledet hidrører fra det middelalderlige kapel, hvis rester kaldes Helene Grav. M: Capelle Wangen. U: Kapel-Vangen.

Karensbakke. M: Karnebacken. U: Karnebaks Aas.

Kirkeager. M: Kiercke Aas. U: Kirkeagerne.

Knolden. U: Knollingestykkerne.

Kortevej er en kort vej.

Krejbjergvej. Navnet er en forbindelse af forledet i Krejsager og efterledet i Attenbjerg. Vejen berører begge agergrupper. *Krejsagervej.* M: Krigsz Agre Aas. U: Kreisagerne.

Kristinehøj. I begyndelsen af dette århundrede blev Strandhøjgård kaldt Kristinehøj efter den daværende ejers hustru.

Krogkær. U: Krogede Agre.

Kædemosevej. M: Kiede Mosse.

Kælderbjergvej. U: Kiellerbjerg.

Kærvej. Vejen går over et lille ved udstykningen opfyldt vandhul.

Langagervej. Vejen fører over Langagergårds overdrevslod. U: Langerne.

Langetravs. M: Langeredz Aas, Traus Backe. U: Lange-Travs.

Langs Diget. Vejen følger sandflugtsdiget, kaldet Rumpen.

Lillebjørnsvej. M: Bjørnehøys Aas. U: Smale Bjørnehøyagerne.

Lilledal. M: Lunde Dalsz Aas. U: Smaae Lundedalene.

Lillevang. M: Lillehaug Aas. U: Lillevang.

Lind-Vej. Efter Christine Tvede Lind (1878–1955), landbruger. Hun drev sin længste tid Strandsegård i Ølsted sogn. På Tibirke Sand havde hun hønseri og hundeopdræt.

Lundebjergvej. U: Brede Lundebierg.

Lundedalsvej, Lundehøj, Lundekrog har deres navne af gården Lundedal. M: Lunde Dalsz Aas. U: Smaae og Store Lundedalene.

Lundesvinget, Lundevej. Navnene hentyder til vejenes beliggenhed i Holløselund, Holløse overdrev. M: Lundebusche Agre. U: Lunnene.

Lundevangen. Efter den nordvestlige af Vejby's tre vange, som grænser til Holløselund. M: Lunde Wang. U: Lunde-Wang.

Maglebjergvej. M: Maglebierig Aas. U: Maglebierg Aas.

Margot Nyholms Vej. Efter balletdanserinden Margot Nyholm (1910–61), måske bedre kendt som Margot Lander, første-solodanserinde ved Det kgl. Teater 1942–50.

Markeskelsvej. M: Marcke Skiolds Aas. U: Markeskjælstykk-

kerne. Vejen går over byskellet mellem Holløse og Tisvilde byer.

Melbys Vænge. Efter grosserer Adolf Melby, der ejede Tisvildegården i en lang årrække fra begyndelsen af 1920erne.

Mellemkæret. U: Mellemkiærns Agerne.

Molevej. Navnet er et minde om den nu næsten forsvundne bølgebryder og de muntre bølgebryderfester i Rågeleje.

Munkestensvej. M: Mangesteen. Munkesteen Stykkerne.

Mushøjvej. M: Musze Hoys Aas. U: Mushaugsgagerne.

Mælkevejen. Omkring århundredskiftet skaffede mejeriet Ørekilde sig en genvej fra Salgårdshøjvej til Rågelejevej til brug for mælkekørslen. Deraf navnet, som ved udstykningen blev løftet op i et højere plan, idet man gav Mælkevejens sidevej navn efter himmellegemer, Heliosvej, Lunavej, Vegavej o. fl.

Olskærvej. M: Olss Kier. U: Olskiærnsstykkerne.

P. C. Skovgaards Vej. Landskabsmaleren Peter Christian Skovgaard voksede op i kobmandshuset i Vejby, Stationsvej 16, hvor der nu er opsat en mindeplade.

Præstebakkevej. M: Preste Jorden. U: Præsteager.

Præsteengen. U: Præste Engene.

Pyramidestien. Efter sandflugtsmonumentet fra 1738, i egnens mål kaldet »Perminen«.

Rigmor Stampes Vej. Efter Rigmor Stampe (1850–1923), baronesse, forfatter, filantrop. Gift med komponisten Victor Bendix. Sommerbolig på nr. 8.

Rivedalen. M: Rifuedals Aas. U: Rieu Dahlen.

Rughaven. M: Ruehaffue Aas. U: Rughaugstykkerne.

Rydevej. M: Rode Aasen. U: Rødderne. – Rød = rydning.

Rodkildevej. Efter et lille bækløb i nærheden af Rødkildestien. stien.

Rørkæret. M: Rør Kierrene. U: Rørkiærn Stykkerne. Navnet er hentet fra lavningen ved den nordøstlige del af Nordre Strandvej.

Sankt Helene Vej har sit navn fra sagnkredsen om Skt. Helene og er en rest af den gamle Kildevej fra Frederiksborg til Helene Kilde. Kildevejen bøjede ved Helene grav uden om denne og gik mod nordvest til omkring sydenden af Grünersvej, hvorefter den fulgte dennes retning mod stranden.

Silkebjerg. M: Silckebiery Aas.

Sjelleager. M: Siellandtz Aas. U: Siellands Agrene.

Sjellebjerg. U: Siælle-Biery, Strandbakkerne nordøst for Helene Kilde. Ejendommen matr. nr. 19, hvorover vejen fører, ses i 1899 at være blevet kaldt Sældebjerghus.

Skelbæksås. M: Skelbecks Aas. U: Skiel Beks Aas.

Skolelodden ligger på jordlodden, der hørte til Tisvilde skole, nu De gamles Hjem, Tisvilde Bygade 10.

Skovporten. Efter indkørslen til Tisvilde Hegn. Indkørslen var tidligere ca. 100 m østligere ved skovløberhuset Hilkershus, hvorfra der endnu er en sti til Tisvilde Bygade mellem nr. 49 og 51. U: Skovporten.

Skovridervænget. Efter ejendommen Tisvilde Bygade 40, der var Skovridergård 1793–1866. I matriklen af 1844 kaldes gården Carlsminde.

Skræderbakken. U: Skræder Stykket.

Skræntevej. U: Skrænterne.

Skudehøj. U: Skudehaugsagerne, forledet skal måske snarere læses som skade-.

Skydehaven. Skytteforeningen har her haft skydebane.

Skærbakken. M: Skiere Kiers Aas. U: Skiærkiernagerne.

Småvad. M: Waddet. U: Smaae Vadstykkerne. Vadet var Rågelejevejs passage over Gundekilde rende.

Snaven. M: Snabe Agre. U: Snave Stykker.

Stentevej. U: Kiellingestetteager. Stette er en ældre form for stente, overgang over et gærde. Endnu kendes på stedet Kællingehullet, en fugtig plet i marken.

Stokkebjergsvinget, *Stokkebrovej*, *Stokkemarksvej*. M: Stokke Marcks Tofft. U: Stokkebierys Ager. Stokkebro er Stokkebrovejs passage over Unnerup rende.

Storedal. M: Lunde Dalsz Aas. U: Store Lundedalene.

Studebjergvænget. Efter det 21 m høje Studebjerg eller Spydebjerg. U: Spydebjergagerne.

Stuebjerg Alle, Stuebjerggårdsvej, Stuebjergsvinget. M: Stober Fødder Aas. U: Stuebjergs Agrene.

Svejåsen. U: Sveisaasagerne.

Sænkkekærsvvej. U: Høesenkekiernsagerne.

Sørøjlsvænget. M: Søerøgel Aasen. U: Søerøyl-Stykkerne. Røjl = langstrakt, lav forhøjning.

Torpen. I det middelalderlige danske lovsprog betegner torp en udflytterbebyggelse.

Trongårdsbakken. M: Trunegaards Aas.

Tværingen. U: Tver Engene.

Tårnbakken, Tårnuglevej, Tårnvej. Efter det militære anlæg, der efter anden verdenskrig blev rejst på Bjørnehøj.

Ullersvej. Efter fisker Hans Nielsen Uller, der var født ca. 1714 og endnu levede 1796. I hans efterslægt forekommer navne som Gudmand og Cornelius, hvilke endnu ikke er ukendt på Tisvildeleje.

Vangegærdet ligger nær forløbet af det gamle vangegærde imellem Rågevangen og Lundevangen i Vejby mark.

Vangeledsvej. U: Vangeledsagerne.

Ved Sandgraven. M: Sand Grafue Støckerne. U: Sandgravsagerne.

Vestenvej. M: Westen Veys Aas. U: Vestenveyagerne.

Vibevænget. M: Viffue Holme Aas.

Victor Bendix Vej. Efter Victor Emanuel Bendix (1851–1916), komponist, pianist og dirigent. Var gift med Rigmor Stampe.

Vingolfsvej. Navnet hører hjemme i den nordiske mytologi, hvor det betegner fruerburet i asernes Midgård.

Virmandsvej. M: Wieremaens Agere. U: Viermansagerne. Ordet Virmand har ikke noget med en mand at gøre. I nutidsprog vil det nok blive til Pilemose eller Pileeng.

Væverlodden. Vejen har sit navn efter væver og musiker Adolf Poulsen (1852–1937), Tisvilde Bygade 23. Adolf Poulsen er nærmere omtalt i Carl Poulsen: Trompeter Poul Olsens Slægt. 1947.

Wadstedsvej. Efter Vilhelm Wadsted (1882–1946), konsul, frugtavlser, biografejer. Wadsted fungerede som dansk konsul i Rusland under revolutionen 1917.

William Scarffs Vej. Efter William Scharff (1886–1959), maler, professor ved Akademiet 1951–57. Gennem sin mødrene slægt på Haarlandsgård var Scharff stærkt knyttet til Tisvildeegnen.

Xylografens Vej. Efter Frederik Hendriksen (1847–1938), xylograf og en foregangsmand inden for reproduktionstekniken. Han opførte det første sommerhus på Stuebjerggårds jorder i Tyvekrogen, Xylografens Vej 8.

Øvrevænget. M: Ourevangs Aas. U: Øver-Vangen.

E. J. Larsen.

VEDTÆGTER FOR VEJBY-TIBIRKE SELSKABET

§ 1 Navn og formål

Selskabets navn er Vejby-Tibirke Selskabet. Dets formål er at virke for bevarelsen af Vejby-Tibirke-egnens særpræg, indsamle minder vedrørende egnens kultur og historie og oprette et museum som hjemsted herfor, udgive publikationer af lokalhistorisk interesse samt varetage naturfredningsopgaver.

§ 2 Medlemsskab

Selskabet er selvejende, oprettet af en kreds af personer, der gennem deres tilknytning til egnen enten som fastboende eller som landliggergrundejere i kommunen har ønsket at gå aktivt ind for selskabets formål. Selskabet står i øvrigt åbent for alle interesserede, der indtegner sig som medlemmer.

§ 3 Generalforsamling

Generalforsamlingen er selskabets højeste myndighed inden for de af vedtægterne fastsatte grænser i alle selskabets anliggender.

Den ordinære generalforsamling afholdes hvert år i juli

måned. Indkaldelse med 14 dages varsel ved skrivelse til medlemmerne til de af disse opgivne adresser.

Ekstraordinær generalforsamling kan indkaldes med samme varsel, når bestyrelsen finder det nødvendigt – og skal indkaldes, når mindst 50 medlemmer skriftligt fremsætter ønske derom med angivelse af dagsorden og i dette sidste tilfælde senest til månedsdagen efter begæringens modtagelse.

Generalforsamling ledes af en af forsamlingen valgt dirigent.

På den ordinære generalforsamling skal dagsordenen være:

1. Valg af dirigent.
2. Aflæggelse af beretning for det forløbne år.
3. Aflæggelse af regnskab for det forløbne år.
4. Forelæggelse af budget for året.
5. Behandling af forslag fra bestyrelsen og forslag indsendt af medlemmer senest i juni måned.
6. Valg til bestyrelse.
7. Valg af revisor og revisorsuppleant.
8. Eventuelt.

Afstemninger om de enkelte punkter skal ske skriftligt, hvis blot 10 medlemmer ønsker det.

For at afgive stemmer, kræves personlig nærværelse og medlemsskab i mindst 6 måneder. Simpelt stemmeflertal er gældende i almindelighed.

For ændringer i vedtægterne kræves dog 2/3 majoritet af de fremmødtes stemmer, medens beslutning om selskabets ophør samt ændring af § 1 og § 2 kræver, at mindst 1/4 af medlemmerne er mødt, og at 3/4 af de fremmødte stemmer derfor. Er generalforsamlingen ikke beslutningsdygtig på grund af de repræsenterede stemmers tal, men forslaget er vedtaget med 3/4 af de afgivne stemmer, indkaldes straks – dog med 14 dages varsel – en ny generalforsamling, der uden hensyn til de mødendes antal afgør spørgsmålet med 3/4 majoritet af de afgivne stemmer.

§ 4 Bestyrelse

Selskabets arbejde ledes af en bestyrelse på indtil 14 medlemmer, hvoraf de 12 vælges fra medlemmernes kreds af generalforsamlingen, medens 1 medlem udpeges af kommunalbestyrelsen og 1 medlem af Landliggersammenslutningen i kommunen. Såvidt muligt fordeles de 12 bestyrelsesposter med halvdelen til fastboende i kommunen og den anden halvdel til udensogns.

Valget er 3-årigt, således at der hvert år afgår 4 medlemmer efter tur. Medlemmerne kan genvælges.

Sker der mellem generalforsamlingerne frafald i bestyrelsen eller antallet valgte ikke er 12, kan bestyrelsen, om den ønsker det, supplere sig med nye medlemmer, hvis valg dog vil være at forelægge den nærmest følgende ordinære generalforsamling til godkendelse.

Bestyrelsen, der konstituerer sig umiddelbart efter generalforsamlingen, vælger ved afstemning blandt sine medlemmer formand, 1 eller 2 næstformænd, kasserer og 1 eller 2 sekretærer og fastsætter selv sin forretningsorden. Den nedsætter selv de til de forskellige arbejdsopgaver ønskede udvalg.

Bestyrelsesmode afholdes, når formanden finder det fornødent, eller når mindst 5 bestyrelsesmedlemmer kræver det – dagsorden skal angives.

Bestyrelsen er beslutningsdygtig, når 6 eller flere medlemmer inklusive formanden eller en af næstformændene er til stede. I tilfælde af stemmelighed gør formandens – og i hans fravær den fungerende formands – stemme udslaget.

Der føres protokol over forhandlingerne på bestyrelsens møder, og protokollen underskrives af de deltagende medlemmer.

§ 5 Regnskab og Revision

Selskabets regnskabsår løber fra 1. april til 31. marts. Regnskabet forelægges på den ordinære generalforsamling og skal være underskrevet af kassereren og formanden og revideret af den af generalforsamlingen valgte revisor.

§ 6 *Formue*

Selskabets formue bør være anbragt i et anerkendt pengeinstitut og bør – såvidt muligt – være rentebærende.

Ved selskabets ophør tilfalder selskabets ejendele og eventuelle formue kommunen til formål som angivet i vedtægternes § 1.

§ 7

Selskabet forpligtes ved sin underskrift af bestyrelsens formand eller en af næstformændene og 2 bestyrelsesmedlemmer. Fuldmagt til kasserer til at modtage og kvittere for indbetalinger og til at betale indgåede forpligtelser gives denne af formanden.

§ 8

Selskabet hæfter kun for sine forpligtelser med den selskabet til enhver tid tilhørende formue. Der påhviler ikke selskabets medlemmer eller bestyrelse nogen personlig hæftelse.

Nærværende vedtægter er vedtaget på selskabets ordinære generalforsamling den 28. juli 1974.

SELSKABETS BESTYRELSE

pr. 1. juni 1975

Arkitekt Jan Valmin, formand

Revisor Preben Døssing, kasserer

Overassistent Else Kjær, sekretær

Kredslæge Sigurd Riber Albrechtsen

Forstander Chr. Bek

Direktør B. Juhl Christiansen

Grosserer M. J. Christophersen

Borgmester Chr. Grønkjær

Direktør Henrik Kraft

Læge G. Lemming-Christensen

Direktør Anders Hostrup Pedersen

Faglærer Mogens Tving Jensen

Advokat Merete Cordes